

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
गुरुवार, दिनांक १६ मार्च, २०२३
(सकाळी १०-०० ते ११-४५ वाजेपर्यंत)

सन २०२३-२०२४ च्या अर्थसंकल्पावर सर्वसाधारण चर्चा व मंत्र्यांचे उत्तर.

(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे.

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे —

(१) मुख्यमंत्री : "महाराष्ट्र माजी सैनिक महामंडळ मर्यादित, पुणे यांचा सन २०१७-२०१८ या वर्षाचा सोळावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

(२) उप मुख्यमंत्री : "महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्यादित यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा सतरावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : (क) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास).

(ख) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने —

(बुधवार, दिनांक ८ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक ९ मार्च, २०२३, सोमवार, दिनांक १३ मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ व बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली प्रलंबित म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने) — [अनुक्रमांक (१) व (२)] —

(१) सर्वश्री अमोल मिटकरी, शशिकांत शिंदे, विक्रम काळे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १ वर उप मुख्यमंत्री निवेदन करतील :-

अकोला जिल्ह्यातील पातुर तालुक्यातील अंबाशी येथे राहणाऱ्या टायपिंग इन्स्टीट्यूटच्या विद्यार्थ्यांवर झालेल्या हल्याबाबत.

(२) सर्वश्री विक्रम काळे, शशिकांत शिंदे, अमोल मिटकरी, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक २ वर उप मुख्यमंत्री निवेदन करतील :-

पारगांव (ता.दौंड, जि.बीड) येथील एकाच कुटूंबातील ७ व्यक्तींचा मृतदेह आढळून आल्याबाबत.

(बुधवार, दिनांक ८ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक ९ मार्च, २०२३, सोमवार, दिनांक १३ मार्च, २०२३ व मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेले प्रलंबित म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनेचे निवेदन) — [अनुक्रमांक (३)] —

(३) श्री.जयंत पाटील, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ३ वर सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) निवेदन करतील :-

खरे अँड तारकुंडे इन्फ्रास्ट्रक्चर कंपनीच्या मुळ रक्कमेवर ३०० कोटी रुपयांच्या व्याजाची रक्कम शासनाला द्यावी लागत असल्याबाबत.

(सोमवार, दिनांक १३ मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ व बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेले प्रलंबित म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनेचे निवेदन) — [अनुक्रमांक (४)] —

(४) सर्वश्री अमोल मिटकरी, शशिकांत शिंदे, विक्रम काळे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ८ वर उप मुख्यमंत्री निवेदन करतील :-

कोल्हापूर जिल्ह्यातील कणेरी मठातील ५२ गाईंचा संशयास्पदरित्या मृत्यू झाल्याबाबत.

(मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ व बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली प्रलंबित म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने) — [अनुक्रमांक (५) ते (७)] —

(५) श्री.अमोल मिटकरी, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १३ वर उप मुख्यमंत्री निवेदन करतील :-

डोंगारी (ता.तलासरी, जि.पालघर) येथे एका १० वर्षीय अल्पवयीन मुलीवर बलात्कार करून व तिचा गळा दाबून हत्या केल्याची घडलेली घटना.

(६) श्री.शशिकांत शिंदे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १६ वर उप मुख्यमंत्री निवेदन करतील :-

कोरेगांव (जि.सातारा) तालुक्यातील वर्धनगड बोगद्याच्या येथुन दाभरण कुंडाच्या असणाऱ्या स्कोअर वॉल्वमधुन गावांना करण्यात येणारा पाणीपुरवठा पुर्ववत सुरु करण्याबाबत.

(७) श्री.आमश्या पाडवी, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १७ वर महिला व बालविकास मंत्री निवेदन करतील :-

जुगनी हिरिचापाडा (ता.धडगांव, जि.नंदुरबार) येथील महिलेने केलेल्या आत्महत्येबाबत.

चार : लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

(मंगळवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२३, बुधवार, दिनांक १ मार्च, २०२३, शुक्रवार, दिनांक ३ मार्च, २०२३, बुधवार, दिनांक ८ मार्च, २०२३, सोमवार, दिनांक १३ मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ व बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (१)] —

(१) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यात मराठा समाजाच्या आरक्षणाबाबत निर्माण झालेले गंभीर प्रश्न, मराठा समाजास आरक्षणापासून वंचित रहावे लागण्यासारखी निर्माण झालेली स्थिती, त्यामुळे राज्यात अनेक भागात आरक्षण समर्थनार्थ दीर्घ काळापासून सुरु झालेली तीव्र स्वरूपाची आंदोलने, काही ठिकाणी आंदोलनास लागलेले हिंसक वळण, अद्यापही आंदोलने सुरु असणे, यात तोडगा न निघाल्यास परिस्थिती स्फोटक होण्याचा निर्माण होणारा धोका, राज्य शासनाने केलेल्या कायद्याची अंमलबजावणी सुरु रहावी व मराठा समाजास आरक्षण मिळावे यासाठी विशेष प्रयत्न करण्याची गरज, तसेच आर्थिकदृष्ट्या मागास प्रवर्गाच्या आरक्षणाप्रमाणे मराठा समाजाच्या आरक्षणाला केंद्र शासनाने घटनात्मक संरक्षण देण्याची कार्यवाही करावी, यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रही मागणी करण्याची आवश्यकता याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(बुधवार, दिनांक १ मार्च, २०२३, बुधवार, दिनांक ८ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक ९ मार्च, २०२३, सोमवार, दिनांक १३ मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ व बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (२)] —

(२) श्रीमती उमा खापरे, श्री.प्रसाद लाड, अॅड.निरंजन डावखरे, सर्वश्री रमेशदादा पाटील, रामदास आंबटकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यात सांगली जिल्ह्यातील पलूस तालुक्यातील खाजगी सावकारांच्या अत्याचाराला कंटाळून कित्येक शेतकऱ्यांनी जीवन संपवले असल्याने अनेक कुटुंबे रस्त्यावर येत असल्याची बाब माहे फेब्रुवारी, २०२३ च्या पहिल्या आठवड्यात वा त्या सुमारास निदर्शनास येणे, तत्कालीन गृहमंत्री यांनी राज्यातील सावकारी मोडीत काढण्यासाठी आक्रमक भूमिका घेतली होती, मात्र आता पुन्हा एकदा सावकारांविरुद्ध पलूस तालुक्यात आणि राज्यात विशेष मोहीम राबवून शेतकऱ्यांना त्रास देणाऱ्या खाजगी सावकारांना पायबंद घालण्यासाठी आवश्यकता नागरिक व्यक्त करीत असणे, दुधोंडी येथील खाजगी सावकारांवर कुंडल पोलीस ठाण्यात सावकारीचा गुन्हा दाखल असतानाही पिडीताना धमकावले जात असतानाही शासनाचे दुर्लक्ष होणे, खाजगी सावकारांच्या अत्याचारातून शेतकऱ्याला न्याय देण्याची गरज असणे, यावर शासनाने करावयाची उपाययोजना व कार्यवाही."

(मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ व बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (३) ते (५)] —

(३) श्री.अंबादास दानवे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"तारापूर औद्योगिक क्षेत्रातील अनेक कारखान्यांकडून रासायनिक पाण्यावर कोणतीही प्रक्रिया न करता नाल्यामध्ये, जमिनीमध्ये बोअरवेल खोदून तसेच टँकरद्वारे इतर ठिकाणी सोडण्यात येणारे प्रदूषित पाणी, त्यामुळे नाल्याचे व विहिरीचे पाणी प्रदूषित होऊन पर्यावरणास पोहचलेली हानी, नाल्याचे पाणी पिऊन गत तीन महिन्यांत अनेक जनावरांचा झालेला मृत्यू, नाल्याचे पाणी प्रदूषित असल्यामुळे व जमिनीमध्ये बोअरवेल खोदून रासायनिक द्रव्य त्यामध्ये

सोडल्याने त्याचे पाझर होऊन विहिरींचे प्रदूषित झालेले पाणी त्यामुळे नागरीकांच्या आरोग्यास निर्माण झालेला धोका, यासंदर्भात बजाज हेल्थ केअर कंपनीने मागील दोन वर्षांपासून गुप्तपणे चार इंचाची पाईप लाईन टाकून महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या ड्रेनेजच्या बाजूला खड्डा खोदून त्यामध्ये प्रती दिन २० ते ३० हजार लिटर सोडत असलेले रासायनिक द्रव्य, तसेच याच कंपनीच्या इतर कारखान्यात देखील उक्त औद्योगिक परिसरात पर्यावरणाच्या नियमांचे होत असलेले उल्लंघन, या संदर्भात उप प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण महामंडळ, तारापूर यांच्याकडे वारंवार तक्रारी करुनही जाणीवपूर्वक करीत असलेले दुर्लक्ष, पर्यावरण विभाग व कारखान्याचे अधिकारी यांच्यात होत असलेले संगनमत, उक्त प्रकरणी पर्यावरण कायद्यांतर्गत कारखान्यांवर कारवाई करण्याबाबत शासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष, त्यामुळे स्थानिक जनतेत पसरलेला असंतोष, यावर शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (४) **सर्वश्री अमोल मिटकरी**, शशिकांत शिंदे, विक्रम काळे, सतिश चव्हाण, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **उप मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"यवतमाळ जिल्हयातील उमरखेड तालुक्यातील टाकळी गावात राहणाऱ्या नागरीकांना जाण्या-येण्यासाठी रस्ता नसल्यामुळे गावातील नागरीकांनी २६ जानेवारी, २०२३ रोजी शांततेने आंदोलन केले असता पोलीसांनी सुमारे ५९ गावकरी महिला व पुरुषांवर गुन्हे दाखल केल्याची बाब उघडकीस येणे, टाकळी येथे राहणाऱ्या ग्रामस्थांनी २३ जानेवारी, २०२३ पासून तहसिल कार्यालयासमोर शांततेने उपोषण सुरु करणे, परंतु संबंधित पोलीसांनी ग्रामस्थांशी चर्चा न करता आंदोलन करणाऱ्या पुरुष व महिला ग्रामस्थांवर गुन्हे दाखल केल्यामुळे त्यांच्यात पसरलेले भितीचे वातावरण, आंदोलकांनी संबंधित एसडीओ, एसडीपीओ या अधिकाऱ्यांशी चर्चा केली असता त्यांनी कोणावरही गुन्हे दाखल करण्यात येणार नाही असे आश्वासन देऊन सुध्दा नागरीकांवर गुन्हे दाखल करण्याची प्रक्रिया सुरु असणे, शांततेने आंदोलन करणाऱ्या नागरीकांविरुद्ध गुन्हे दाखल न करण्याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची उपाययोजना व शासनाची प्रतिक्रिया."

(५) श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे पशुसंवर्धन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"नागपूर जिल्हा परिषदेतील प्रधानमंत्री खनिज क्षेत्र कल्याण योजनेअंतर्गत कौशल्य विकास या शिर्षकाखाली रोजगार निर्मिती कार्यक्रम अंतर्गत नागपूर जिल्हयातील १३ तालुक्यात दुग्ध विकास व शेळीपालन लाभार्थ्यांकरिता गट वाटप योजना राबविलेली असणे, या योजनेत लाभार्थ्यांना थेट लाभ हस्तांतर योजना राबवून मोठया प्रमाणात भ्रष्टाचार झाल्याचे निदर्शनास आलेले असणे, याबाबत विभागीय आयुक्त, नागपूर यांनी १७ नोव्हेंबर २०२२ ला ग्रामविकास विभागाला आपला स्पष्ट अहवाल सादर केलेला असणे, शासन निर्णय दि. १२ डिसेंबर २०१७ च्या पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी मेंढी व शेळी विकास महामंडळ यांना गायगट व शेळीगट उपलब्ध करून देणेसंदर्भात थेट लाभ हस्तांतरण योजनेमधून वगळण्यास शासन मान्यता प्रदान करण्यात आलेली असणे, जिल्हा परिषद द्वारा याबाबत मागणी केली असता महामंडळाने दिनांक २५/५/२०२१ च्या पत्रानुसार रोठा करण्यास असमर्थता दर्शविल्याचे दिसून येत असणे, जिल्हा परिषद नागपूरने थेट लाभ हस्तांतरण (डी.बी.टी.) करून योजना राबविणेबाबत शासनाचे मार्गदर्शन घेणे स्पष्ट केलेले असतांनाही जि.प. नागपूर पशु संवर्धन विभाग यांनी याबाबत कोणतीही कार्यवाही न करता योजना राबवून लाभार्थ्यांची योग्य निवड न करता मर्जीतील लाभार्थ्यांना या योजनेचा लाभ देऊन मोठया प्रमाणात भ्रष्टाचार केल्याचे दिसून येत असणे, तसेच लाभार्थ्याला देय केलेल्या गाय गट व शेळी गट अनेक लाभार्थ्यांना पुरवठा कागदोपत्री दाखवून व जिल्हयाच्या काही तालुक्यातच वाटप केल्याचे निदर्शनास आले असणे, त्याबाबत जि.प. सदस्य तथा लोकप्रतिनिधी यांनी वारंवार तक्रार करूनही कोणतीही दखल जि.प. प्रशासनाने घेतलेली नसणे, तसेच कोणतीही कार्यवाही संबंधित अधिकाऱ्यांवर केलेली दिसून येत नसणे, प्रधानमंत्री खनिज क्षेत्र अंतर्गत निधीचा गैरवापर करून योग्य लाभार्थ्यांची निवड व योजनेची निकष न पाळता तथा जि.प. पदाधिकाऱ्यांच्या पदाचा गैरवापर करून शासनाच्या निधीचा अपव्यय व भ्रष्टाचार केल्याने तथा यावर कोणतीही कार्यवाही न झाल्याने शासनाप्रती रोष निर्माण होऊन असंतोषाची भावना तयार होत असणे, तातडीने याबाबत भ्रष्टाचाराची संपूर्ण चौकशी योग्य यंत्रणेमार्फत करून दोषी अधिकारी व जि.प. पदाधिकारी यांचेवर कारवाई करणेबाबत शासनाची आवश्यक कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (६) व (७)] —

(६) श्री.रणजितसिंह मोहिते-पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"सोलापूर जिल्ह्यातील उजनी धरण हे पाणी साठवण्याच्या क्षमतेनुसार राज्यातील सर्वात मोठे धरण असून त्याचे क्षेत्रफळ १४८५८ चौ.किमी असणे, धरणाची पाणी साठवण क्षमता ११७ टिएमसी असणे, परंतु उजनी धरणाच्या प्रचंड विस्तारामुळे उजनी धरणात पाण्याबरोबर वाहून येणाऱ्या गाळाचे प्रमाण वाढत असणे, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्थेने (मेरी) सन २००७ मध्ये केलेल्या सर्वेक्षणानुसार उजनी धरणात १२.७७ टक्के इतका गाळ असणे, सन २०११ साली केंद्रीय जल आयोगाने दिलेल्या आदेशानुसार दिल्लीच्या तेजो विकास इंटरनॅशनल संस्थेने डीजीपीस तंत्रज्ञानानुसार केलेल्या सर्वेक्षणानुसार हे प्रमाण १२.७७ टक्केवरून २७.९४ टक्के पर्यंत गेलेले आढळून येणे, त्यामुळे उजनी धरणाची पाणी साठवण क्षमता ३२ टिएमसी नी कमी झाल्याचे समोर येणे, दर वर्षी उजनी धरणात ०.४३ टिएमसी गाळ साचत असल्याचे अभ्यासातून समोर येणे, परिणामी गेल्या ११ वर्षात पुन्हा उजनी धरणात आलेला वाळुमिश्रीत गाळ लक्षात घेता सद्यस्थितीत उजनी धरणात सुमारे ३६ टक्के वाळुमिश्रीत गाळ असणे, त्यामुळे पाणी साठवण क्षमता ४३ टिएमसी नी कमी झालेली असण्याचा तज्ञांचा अंदाज असणे, दर १० वर्षांनी धरणातील गाळाचा आढावा घेऊन अतिरीक्त गाळ काढणे अपेक्षित असताना गेल्या ४२ वर्षात उजनी धरणातील गाळ काढण्यात आलेला नसणे, राज्य सरकारने २०१७ साली उजनी धरणातील गाळ काढण्यासाठी निविदा प्रसिद्ध करणे, परंतु गाळ काढण्याच्या कामाला अजूनही परवानगी मिळालेली नसणे, परिणामी पाणी साठवण क्षमता कमी झाल्याने सिंचनक्षमता कमी होउन पाणी वाटपाच्या नियोजनात विस्कळीतपणा येणे, वर्षभरात शेतीसाठीच्या पाण्याची आवर्तने कमी होणे, तसेच पाणीपुरवठा योजनांना उन्हाळ्यात अपुरा पाणीपुरवठा होणे, अलीकडच्या काही वर्षात धरण परिसर आणि सोलापूर जिल्ह्यात निर्माण होणारी तीव्र अवर्षणस्थिती आणि पाण्याची वाढती मागणी पाहता उजनी धरणाच्या पाणीवाटपावर मर्यादा येत असणे, परिणामी भविष्यात सिंचनाची व पिण्याच्या पाण्याची गंभीर स्थिती निर्माण होण्याची शक्यता असणे, यामुळे लाभक्षेत्रातील शेतकरी व नागरीकांमध्ये पसरलेला असंतोष, याकडे प्रशासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष यामुळे शासनाने उजनी धरणातील गाळ काढून पाणी साठवण क्षमता पुनर्स्थापित करण्यासाठी करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(७) श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"केंद्र शासनाचा २००९-१० पासून सुरु असलेला राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम" जलजीवन मिशनमध्ये समाविष्ट केला असणे, हे मिशन राज्यात राबविण्यासाठी राज्य शासनाने ४ सप्टेंबर, २०२० रोजी मार्गदर्शक सूचना जारी करणे, या मार्गदर्शक सूचनामध्ये ही योजना राबविण्यासाठी या योजनेच्या एकूण भांडवली खर्चाच्या १० टक्के व डोंगराळ/वन भागामध्ये किमान ५ टक्के अशी लोकवर्गणी गोळाकरणे अनिवार्य केले असणे, परंतु ही अट जाचक असणे, काही ग्रामपंचायतींचे उत्पन्नाचे स्रोत मर्यादित असल्याने ही योजना राबविणे शक्य नसणे, तसेच या क्षेत्रातील लोकांची ऐपत नसल्याने लोकवर्गणी गोळा करणे शक्य होत नसणे, व सदरील योजना अपूर्ण अवस्थेत राहण्याचा धोका असणे, त्यामुळे ही योजना यशस्वी करावयाची झाल्यास सदरील १० टक्के व ५ टक्के लोकवर्गणी करावयाची जाचक अट शासनाने रद्द करून ही योजना १०० टक्के राज्य शासन पुरस्कृत करावी, अशी राज्यातून मागणी होत असणे, परंतु त्याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, परिणामी राज्यातील जनतेत पसरलेले असंतोषाचे वातावरण व नाराजीची भावना, त्यामुळे शासनाने याबाबत करावयाची कार्यवाही व राज्य शासनाची प्रतिक्रिया."

(८) सर्वश्री सुधाकर अडबाले, अभिजित वंजारी, राजेश राठोड, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, डॉ.वजाहत मिर्झा, सर्वश्री सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, सत्यजीत तांबे, जयंत आसगावकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्य शासनाने माहे जून, २०२२ मध्ये विनाकारण अधिकारी/कर्मचारी यांचे नियतकालिक बदलीस स्थगिती देणे, त्यानंतरही ही स्थगिती न उठविली जाणे, मागील दोन वर्षांपासून बदली प्रक्रिया बंद असणे, विशेषतः जलसंपदा विभागातील अधिकारी, कर्मचारी यांनी नविन सरकार आल्यानंतर बदली न करणे, त्यामुळे कर्मचाऱ्यांत तीव्र असंतोष पसरला असणे, जलसंपदा विभागाच्या नाकर्तेपणामुळे कर्मचाऱ्यांना बदलीस पात्र असूनही एकाच ठिकाणी चार-पाच वर्षे काम करावे लागणे, जलसंपदा विभागातील पदोन्नती प्रक्रियाही रखडलेली असणे, क्षेत्रीय कार्यालयातील महत्वाची पदे रिक्त असणे, तरीही त्याकडे जलसंपदा विभाग दुर्लक्ष करीत असणे, याकरीता तातडीने नियतकालिक बदली प्रक्रिया पूर्ण करण्याची आवश्यकता, यावर शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपायोजना आणि शासनाची प्रतिक्रिया."

(९) श्री.राजहंस सिंह, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबईतील म्हाडा कोंकण गृहनिर्माण मंडळ व मुंबई मंडळ यांच्याकडून शहर आणि ग्रामीण भागासाठी घरांची लॉटरी काढली जाणे, लॉटरी विजेता ठरणाऱ्या प्रत्येक अर्जदारांकडून दक्षिण मुंबईसह महाराष्ट्रातील पंधरा वर्षे वास्तव्य असल्याचा दाखला घेण्यात येणे, त्यामुळे मुंबईसह महाराष्ट्राच्या मातीत जन्मलेल्या मराठी माणसांकडून म्हाडाने १५ वर्षांचा (अधिवास) वास्तव्याचा दाखला मागू नये, मराठी माणसांना सदर अटीतून वगळण्यात यावे, अशी मागणी काही सामाजिक कार्यकर्त्यांकडून म्हाडाचे उपाध्यक्षांकडे लेखी निवेदनाद्वारे नुकतीच करण्यात येणे, परंतु अद्यापपर्यंत निर्णय न होणे त्यामुळे शासनाने यांची तातडीने दखल घेऊन मराठी माणसांना न्याय देऊन सदर अटीतून वगळण्याची गरज, शासनाने करावयाची कार्यवाही व आवश्यकता."

(१०) श्री.कपिल पाटील, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यभरातील शैक्षणिक संस्था आणि महाविद्यालयांना ३१ मार्चपूर्वी मूल्यांकन करून घेणे किंवा त्या संदर्भातील प्रारंभिक नोंदणी करणे संचालनालयाने बंधनकारक केले असणे, संस्था व महाविद्यालयांनी ही प्रक्रिया मुदतीत पूर्ण करणार नाहीत, त्या संस्था आणि महाविद्यालयावर संलग्नीकरण रद्द करण्याची कारवाई करून २०२३-२४ या शैक्षणिक वर्षातील प्रवेश थांबविण्यात येणे, त्यांना नो अॅडमिशन संवर्गात वर्ग करण्यात येईल असा प्रस्ताव सादर करण्यात येईल असा सूचना वजा इशारा संचालनालयाने दिला असणे, कोविड काळात केंद्र सरकार आणि राज्य सरकारच्या निर्देशानुसार पालक आणि विद्यार्थ्यांना फी मधील सवलत, मुदतवाढ आणि टप्या टप्याने पैसे भरण्याच्या सूचना सर्व शैक्षणिक संस्थांना देण्यात आल्या असणे, त्यामुळे शैक्षणिक संस्थांना आर्थिक अडचणीचा सामना करावा लागत असणे, फीची थकबाकी असताना विद्यापीठांनी सर्व महाविद्यालयांकडून १०० टक्के विद्यापीठाचा भाग आणि परीक्षा फी वसूल केली असणे, NAAC ला सुमारे २,७५,०००/- अधिक जीएसटी भरावे लागणार असणे, शासनाने पगारा व्यतिरिक्त वेतनेतर अनुदान दिलेले नसणे, सन २००८ पासून आकारण्यात येणारी फी बदलेली नसून तीच ठेवली असणे, सरकारने सर्वांना NAAC मान्यता आवश्यक करून संस्था आणि महाविद्यालयांची आर्थिक कोंडी केली

असणे, मात्र NAAC मूल्यांकनाच्या कारभारात अनेक त्रुटी असून या कारभाराची उच्चस्तरीय चौकशी करण्याची मागणी विद्यापीठ अनुदान आयोग (युजीसी) त्याकडे दुर्लक्ष करीत असणे, तेथील कारभारात अनागोंदी, गैरप्रकार लक्षात असल्यामुळे युजीसीचे उपाध्यक्ष यांनी NAAC चे कार्यकारी अध्यक्षपदाचा राजीनामा देऊन NAAC समितीच्या राष्ट्रीय स्तरावरील चौकशीची मागणी केली असणे, शासकीय महाविद्यालये किंवा संस्थांच्या बाबतीत त्यांना मिळणारे अनुदान रद्द करण्याचा प्रस्तावामुळे राज्यातील संस्था आणि महाविद्यालयातील संचालकांमध्ये पसरलेला प्रचंड असंतोष आणि संताप, याबाबत शासनाची भूमिका आणि करावयाची कार्यवाही."

(११) **श्री.श्रीकांत भारतीय, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **ग्रामविकास व पंचायत राज मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील सरपंच/उपसरपंच यांच्या मानधन वाढीची घोषणा माहे जुलै, २०१९ च्या आसपास होऊनही त्यांना ते वाढीव मानधन न मिळणे, सद्यःस्थितीला मिळणारे मानधन वेळेवर न मिळता मानधन मिळण्याची प्रक्रिया किचकट असणे, मानधन मिळवण्यासाठी दर महिन्याला ऑपरेटर द्वारे पंचायत समिती नंतर जिल्हा परिषदे द्वारे राज्य सरकारकडे माहिती आल्यानंतर बँकेत यादी सादर होणे, त्यापेक्षा गट विकास अधिकारी यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करून सरपंच/उपसरपंच यांच्या मानधन वाटपाची कारवाई करणे, नवी मुंबई येथे सरपंच भवनाची निर्मिती करणे, सरपंचांना ओळखपत्र आधारे शासकीय कार्यालयांमध्ये प्रवेश देणे, ग्रामपंचायतीचे खाते ICICI बँके पेक्षा IPPB (Indian Postal Payment Bank) मध्ये असणे व त्याद्वारे मानधन मिळणे, पंधराव्या वित्त आयोगातून पथ दिवे अथवा कोणत्याही वीज बिलाची रक्कम अदा केली जाऊ नये, पंतप्रधान आवास योजनेद्वारे शहरी भागात मिळणारी रक्कम ग्रामीण भागातही सारखीच असावी, यावर शासनाने करावयाची कारवाई व उपाययोजना."

(१२) **सर्वश्री प्रवीण दटके, चंद्रशेखर बावनकुळे, निलय नाईक, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"नागपूर येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय परिसरातील ४ एकर क्षेत्रात राज्य सरकारने कॅन्सर हॉस्पिटल व रिसर्च सेंटरकरीता १०० बेडचे हॉस्पिटल मंजूर होऊन देखील अद्याप काम सुरू झालेले नसणे, सदर कॅन्सर

हॉस्पिटलचे काम सुरु होण्यासंदर्भात दिनांक ११/४/२०१८ चे पूरक विवरण क्रमांक १९६ नुसार लोकप्रतिनिधीनी दिनांक २१/१२/२०२२ रोजी पाठपुरावा केलेला असणे, या संदर्भात तत्कालीन वित्तमंत्री यांनी मशीन खरेदी करिता रुपये २० कोटी पुरवणी मागणीतून मंजूर केलेले असणे, कॅन्सर हॉस्पिटल साठी आर्किटेक्ट नेमला असणे, सदर कामाचे ड्रॉइंग व इतर प्रशासकीय प्रक्रिया पूर्ण झालेली असणे, कोरोना कालावधीत काम थांबल्याने हाफकीनने पैसे परत पाठवले असणे, तसेच एनआयटी मार्फतही प्रक्रिया पूर्ण न झाल्याने सदर काम प्रलंबित असणे, तरी रुग्णांच्या सोयीने अत्यंत महत्त्वाचे असणारे कॅन्सर हॉस्पिटल व रिसर्च सेंटर तातडीने पूर्ण होण्यासाठी तातडीने आदेश देऊन काम सुरु करण्याचे आदेश देण्यात यावेत याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१३) श्री.राजेश राठोड, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे बंदरे मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"आशिया खंडातील एक मोठे मासेमारी बंदर म्हणून ओळख असलेल्या मुंबईतील कुलाबा विभागात ससून डॉक नावाजलेले असणे, या ठिकाणी मासळीचा मोठा व्यापार चालत असून, सर्वदूर भारतातून आलेला बंजारा समाज येथे आपली रोजी रोट्टी कमावण्यासाठी आलेला असणे, या ससून डॉकमधून दरवर्षी हजारो कोटी रुपयांची मासळी परदेशी निर्यात होत असणे, निर्यात होण्यापूर्वी या मासळीचे काम हा आदिवासी समाज कित्येक वर्षांपासून करत असणे, उदाहरणार्थ बोटीतून मासळी उपसणे, हाताच्या नखाने मासळी सोलणे, बोटीची निगा राखणे अशी अंगमेहनतीची अनेक कामे बंजारा समाजातील जवळपास २० हजार कामगार अहोरात्र मेहनत करत असणे, परंतु महत्वाच्या व्यापारपेठेतील हे कामगार अनेक मुलभूत सोयी सुविधांपासून वंचित राहत असणे, स्वातंत्र्योत्तर काळापासून वंचित राहिलेल्या व दुर्लक्षित असलेल्या या आदिवासी बंजारा समाजाला बोटीवरील हजारो टन निर्यातक्षम मासळी सोलणाऱ्या मुख्यतः महिला व पुरुष कर्मचाऱ्यांसाठी विश्रांती घेण्यासाठी व भोजन करण्यासाठी स्वतंत्र विश्रामगृहाची आवश्यकता, महिलांसाठी सुलभ शौचालयाची स्वतंत्र व्यवस्था, नवजात बालके आणि लहान मुलांचा सांभाळ करण्यासाठी पाळणाघर, स्वच्छ पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था, स्वस्त दरातील शिवभोजन उपहारगृह व प्राथमिक शिक्षणासाठी बालवाडीची गरज तसेच माफक दरात प्राथमिक वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करण्यासाठी "स्व. बाळासाहेब ठाकरे

आपला दवाखाना" घनकचरा व्यवस्थापनाची व्यवस्था इत्यादी त्यांच्या मुलभूत मागण्या असून, त्या मागण्या मंजूर झाल्यास त्यांना दिलासा मिळेल, याकरीता शासनाने लक्ष घालून मासळी व्यवसायातील बंजारा कामगारांच्या समस्या सोडविण्याबाबत करावयाची तातडीची कार्यवाही व यावर शासनाची प्रतिक्रिया."

पाच : म.वि.प. नियम १०१ — अ अन्वये विशेष उल्लेख — (असल्यास)

- मध्यंतर -

सहा : म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा —

श्री.अंबादास दानवे, अॅड.अनिल परब, डॉ.मनिषा कायंदे, वि.प.स. यांची म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा —

"मराठवाडा मुक्ती संग्राम अमृत महोत्सवी वर्ष साजरा करण्याचा निर्णय महाविकास आघाडी सरकारने घेतलेला असणे, उक्त कार्यक्रमांतर्गत विविध उपक्रम राबविण्यासाठी ७५ कोटी रुपयांच्या निधीस मान्यता देवूनही सदरहू निधी विनावापर पडून असणे, तसेच मराठवाडा मुक्ती संग्रामाचे अमृत महोत्सवी वर्ष साजरे करण्यासाठी कार्यक्रमांचे आयोजन/रुपरेषा निश्चित करण्यासाठी महाविकास आघाडीच्या सरकारने गठीत केलेली मंत्रिमंडळ उपसमिती बरखास्त करून नविन मंत्रिमंडळ उपसमिती पुर्नगठीत करण्यात आली असणे, परंतु उक्त समितीचे काम अद्याप सुरु नसणे, त्यामुळे मराठवाडा मुक्ती संग्राम अमृत महोत्सवी वर्ष साजरा करण्याबाबत शासनाची उदासिनता दिसून येणे, परिणामी मराठवाड्यातील जनतेमध्ये निर्माण झालेली असंतोषाची भावना, उक्त प्रकरणी चौकशी करून मराठवाडा मुक्ती संग्रामाचे अमृत महोत्सवी वर्ष साजरा करून त्यांतर्गत विविध उपक्रम राबविण्याच्या दृष्टीने शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

सात : शासकीय विधेयके —

विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे — विचार पुढे सुरु, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३३ — महाराष्ट्र कामगार कायदे (सुधारणा) विधेयक, २०२२"

-----

(२) "सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३६ — महाराष्ट्र लोक आयुक्त विधेयक, २०२२."

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अंबादास दानवे, शशिकांत शिंदे, अभिजीत वंजारी, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३६ — महाराष्ट्र लोक आयुक्त विधेयक, २०२२" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

आठ : (क) सर्वश्री अंबादास दानवे, सतेज उर्फ बंटी पाटील, एकनाथराव खडसे, अॅड.अनिल परब, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, सर्वश्री शशिकांत शिंदे, जयंत पाटील, नरेंद्र दराडे, अभिजीत वंजारी, विक्रम काळे, विलास पोतनीस, राजेश राठोड, अनिकेत तटकरे, सचिन अहिर, वजाहत मिर्झा, सतीश चव्हाण, सुनिल शिंदे, डॉ.प्रज्ञा सातव, सर्वश्री जयंत आसगावकर, अमोल मिटकरी, धिरज लिंगाडे, अरुण लाड, डॉ.मनिषा कायंदे, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्याच्या आरोग्य विभागात सुमारे १७ हजार पदे रिक्त असणे, शासकीय रुग्णालयात औषधांचा असणारा तुटवडा, राज्यात एच३एन२ विषाणूचा प्रादुर्भाव वाढण्याची शक्यता, एकूणच आरोग्य व्यवस्थेकडे सरकारचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, कट प्रॅक्टिसच्या माध्यमातून रुग्णांचे होणारे शोषण थांबवण्यासाठी कठोर कायदा करण्याची आवश्यकता, राज्यात अवैधपणे सुरु असलेल्या लॅबवर कारवाई करण्याकडे होत असलेले दुर्लक्ष, निवासी डॉक्टरांच्या मागण्यांकडे सरकारचे होत असलेले दुर्लक्ष, तसेच राज्यात शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या जुनी पेन्शन योजनेच्या मागणीकडे शासनाने जाणीव पूर्वक दुर्लक्ष करणे, राज्यातील नगरपालिका व महानगरपालिकांमधील प्रभाग व सदस्य संख्येची फेररचना, प्रभाग रचनेचे अधिकार स्वतःकडे घेण्याचा शासनाचा निर्णय, ९६ नगरपालिकांमध्ये ओबीसी आरक्षण, यासह न्यायालयात प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांमुळे निवडणूका दीर्घकाळ प्रलंबित असणे, प्रशासकीय नेमणूकीमुळे जनतेच्या कामावर होत असलेला परिणाम, महानगरपालिका, नगरपालिका व जिल्हापरिषदा यांच्या वर्षानुवर्ष निवडणूका झालेल्या नसल्यामुळे वाढलेला भ्रष्टाचार, एम.एस.आर.डी.सी व

एम.एम.आर.डी.ए मध्ये अवास्तव कामाच्या निविदा मंजूर करुन सुरु असलेला भ्रष्टाचार, राज्यातील महानगरपालिकांमध्ये, विशेषतः मुंबई महानगरपालिकेत प्रशासकांकडून प्रकल्प रद्द वा स्थगित केले असणे, दुसऱ्या बाजूला जनप्रतिनिधी नसताना नवीन योजना व प्रकल्पांची घोषणा करुन निधीची उधळपट्टी होत असणे, मुंबईतील रस्त्यांचे काँक्रीटीकरणेचे काम सुरु झाले नसताना कंत्राटदारांना आगाऊ रकमांची वाटण्यात आलेली खिरापत, मुंबई महानगरपालिकेच्या अर्थसंकल्पात प्रभागनिहाय निधी वाटपात झालेला भेदभाव, नालेसफाईत होत असलेला विलंब, मेट्रो प्रकल्पग्रस्तांच्या घरवाटपात झालेली अनियमितता, मुंबईतील "बेस्ट" ही सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था आर्थिक अडचणीत आली असणे, सौंदर्यीकरणाच्या नावाखाली महानगरपालिकेच्या निधीची होत असलेली उधळपट्टी, फिल्म सिटी, गोरेगाव ते शिडीपाडा, मुलुंड या दुहेरी बोगद्याच्या कामासाठी काढलेल्या निविदेत झालेली अनियमितता, मुंबई शहरातील सी-कोस्टल रोडचे काम संस्थ गतीने सुरु असणे, केईएम रुग्णालयात रुग्ण सहायता निधीत गैरव्यवहार झाला असणे, आपला दवाखान्यांमध्ये असलेला ओषधांचा तुटवडा, नादुरुस्त उपकरणे, केईएम व इतर रुग्णालयात सीटीस्कॅन, एमआरआयसारख्या मशीन बंद असणे, गिरणी कामगारांच्या घरांचा प्रलंबित प्रश्न, धारावी पुनर्विकास प्रकल्प व अन्य प्रकल्पांसाठी नेमलेल्या कंत्राटदार कंपनीविरोधातील गंभीर आरोपांमुळे प्रकल्प अडचणीत आले असणे. छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिकेच्या प्रधानमंत्री आवास योजनेत झालेला गैरव्यवहार, पनवेल व उरण तालुक्यात नैना प्रकल्पांतर्गत घातलेल्या जाचक अटींना होणारा विरोध, भिवंडी शहरात पंतप्रधान आवास योजनेचे थांबलेले काम, म्हाडाकडे देण्यात आलेले अधिकार शासनाने पुन्हा आपल्याकडे घेतल्याने निर्णयांना विलंब होत असणे, म्हाडा वसाहतीतील गृहनिर्माण संस्थांवर वाढीव सेवा शुल्काचा लादलेला बोजा, झोपु योजनेतील विकासकांकडून थकीत घरभाड्याची तातडीने वसुली करण्याची आवश्यकता, मुंबईतील सेस इमारतींचा रखडलेला पुनर्विकास, राज्यात विजेची प्रचंड होत असलेली मागणी, ट्रान्सफॉर्मर नादुरुस्त होण्याच्या घटनेमध्ये झालेली वाढ, वीजे अभावी शेतकऱ्यांच्या पिकांचे होत असलेले नुकसान, शेतकऱ्यांना दिवसा वीज पुरवठा करण्याची होत असलेली मागणी, याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(ख) (मंगळवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२३, बुधवार, दिनांक १ मार्च, २०२३, गुरुवार, दिनांक २ मार्च, २०२३, शुक्रवार, दिनांक ३ मार्च, २०२३, बुधवार, दिनांक ८ मार्च, २०२३, शुक्रवार, दिनांक १० मार्च, २०२३, सोमवार, दिनांक १३ मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ व बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री प्रविण दरेकर, सुरेश धस, प्रा.राम शिंदे, सर्वश्री चंद्रशेखर बावनकुळे, प्रसाद लाड, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, निलय नाईक, रामदास आंबटकर, रमेश कराड, प्रविण दटके, गोपिचंद पडळकर, श्रीकांत भारतीय, श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री विजय उर्फ भाई गिरकर, महादेव जानकर, अॅड.निरंजन डावखरे, सर्वश्री रमेशदादा पाटील, रामराव पाटील, प्रविण पोटे-पाटील, वसंत खंडेलवाल, अमरीशभाई पटेल, ज्ञानेश्वर म्हात्रे, राजहंस सिंह, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"मागील सरकारच्या कार्यकाळात, शेतकरी बांधवाच्या समस्यांकडे सातत्याने दुर्लक्ष करण्यात येणे, अतिवृष्टीग्रस्त शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाईपोटी मागील सरकारने एक वर्षात केवळ रु.६००० कोटी वितरित केलेले असतांना महायुती सरकारने रु.१२००० कोटी केवळ ७ महिन्यांच्या कालावधीत वितरीत करून मागील सरकारच्या कार्यकाळात शेतकरी बांधवांवर झालेला अन्याय दूर करणे, अतिवृष्टीग्रस्त शेतकऱ्यांसाठी मदतीचे निकष महायुती सरकारने दिड पटीने वाढवून शेतकऱ्यांना अगोदरच्या मानकांपेक्षा अतिरिक्त मदत मिळेल याची काळजी घेणे, सत्तेवर येताच मागील सरकारने छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजनेची अंमलबजावणी थांबविणे व त्याच वेळेस नियमितपणे कर्ज भरणाऱ्या शेतकऱ्यांना रु. ५०,०००/- इतके प्रोत्साहन देण्याची घोषणा मागील सरकारने सन २०२०-२१ व सन २०२१-२२ या दोन्हीही अर्थसंकल्पीय भाषणात करूनही प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करताना दिरंगाई करणे, परंतु शेतकरी हित लक्षात घेवून महायुती सरकारने सत्तेवर येताच शेतकरी बांधवाना प्रोत्साहनपर रु. ५०,०००/- देण्याची प्रक्रिया तात्काळ सुरू करून प्रत्यक्ष मात्र शेतकरी बांधवाच्या खात्यात आजपर्यंत रु. ४७०० कोटी जमा करण्यात येणे, विदर्भ, मराठवाडा व खान्देशासह उर्वरीत महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांच्या सिंचनाचा प्रश्न सातत्याने सत्तेवर असूनही मागील सरकारने कायमस्वरूपी सोडविण्याचा कधीही प्रयत्न न करणे परंतु, त्याच वेळेस महायुती सरकारने माहे जून, २०१९ मध्ये वैनगंगा-नळगंगा नदी जोडप्रकल्प,

कोकणात वाहून जाणाऱ्या १८७ अब्ज घनफुट पाणी मराठवाडा व खान्देशात वळविण्याची घोषणा करणे परंतु, मागील सरकारने ३२ महिन्यांच्या कार्यकाळात या शेतकरी हिताच्या प्रकल्पांकडे दुर्लक्ष करणे, नव्याने सत्तेवर येताच गत अधिवेशनात विदर्भ व मराठवाड्यासह उर्वरीत महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांची सिंचनाची समस्या कायमस्वरूपी सोडविण्यासाठी वैनगंगा-नळगंगा ते पैनगंगा प्रकल्पास मान्यता देणे, कृष्णा-भिमा-मराठवाडा स्थिरीकरण प्रकल्पासही मान्यता देणे, तसेच समुद्रात वाहून जाणाऱ्या १८७ टीएमसी पाणी मराठवाडा, खान्देशाकडे वळविण्याच्या प्रकल्पास गती देण्यात येणे, शेतकरी आत्महत्या रोखण्यासाठी केंद्र शासनाने मंजूर केलेला बळीराजा जलसंजीवनी प्रकल्प मागील सरकारकडून दुर्लक्षित होणे, शेतकऱ्यांसाठी अतिशय महत्वाच्या असणाऱ्या प्रकल्पास महायुती सरकारने सत्तेवर येताच गती देणे, मागील सरकारच्या ३२ महिन्यांच्या कार्यकाळात केवळ १४ जलसिंचन प्रकल्पांना सुधारित प्रशासकीय मान्यता देणे परंतु, महायुती सरकारने केवळ ६ महिन्यांच्या कार्यकाळात २३ जलसिंचन प्रकल्पांना सुधारित प्रशासकीय मान्यता देणे, या प्रकल्पांच्या माध्यमातून ५,२१,६५१ हेक्टर क्षेत्र सिंचनाखाली येवून त्याचा फायदा लाखो शेतकऱ्यांना होणे, जलयुक्त शिवार योजनेचा टप्पा २ नव्याने कार्यान्वित करून शेतकऱ्यांना दिलासा देण्याचे विद्यमान शासनाचे प्रयोजन शेतकरी बांधवांच्या शेतीकरीता दिवसा वीज पुरवठा करण्याची मागणी आघाडी सरकारकडून सातत्याने दुर्लक्षित होणे परंतु, महायुती सरकारने हा प्रश्न कायमस्वरूपी सोडविण्यासाठी मुख्यमंत्री सौरकृषी वाहिनी योजनेद्वारे शेती पंपाकरीता दिवसा वीज पुरवठा करण्यासाठी तातडीने प्रयत्न सुरू करणे, मागील सरकारच्या कार्यकाळात कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये शेतकऱ्यांना उभे राहण्याची मुभा नसणे परंतु, महायुती सरकारने शेतकऱ्यांना कृषी उत्पन्न बाजारसमितीमध्ये प्रतिनिधित्व मिळावे या उदात्त हेतूने कायद्यामध्ये आवश्यक ते बदल करणे, राज्यात ग्रामीण आरोग्य विभागांतर्गत हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे आपला दवाखाना योजना सुरू करून जिल्ह्या-जिल्ह्यांत आरोग्य सुविधा सहज उपलब्ध करण्याचे विद्यमान शासनाचे धोरण, कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये व्यापाऱ्यांसाठी मोठे गाळे बांधत असतांना शेतकऱ्यांसाठी साधी राहण्याची सोयही वर्षानुवर्ष उपलब्ध नसणे, ही बाब लक्षात घेवून प्रत्येक कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये एक शेतकरी भवन स्थापन करण्याची आवश्यकता असणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(ग) (गुरुवार, दिनांक २ मार्च, २०२३, शुक्रवार, दिनांक ३ मार्च, २०२३, बुधवार, दिनांक ८ मार्च, २०२३, शुक्रवार, दिनांक १० मार्च, २०२३, सोमवार, दिनांक १३ मार्च, २०२३, मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ व बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री अंबादास दानवे, एकनाथराव खडसे, सतेज उर्फ बंटी पाटील, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री शशिकांत शिंदे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, जयंत पाटील, विलास पोतनीस, विक्रम काळे, अभिजीत वंजारी, सचिन अहिर, अमोल मिटकरी, राजेश राठोड, नरेंद्र दराडे, सतीश चव्हाण, वजाहत मिर्झा, अनिकेत तटकरे, जयंत आसगावकर, सुधाकर अडबाले, धिरज लिंगाडे, कपिल पाटील, डॉ.प्रज्ञा सातव, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्यातील शेतकरी प्रचंड अडचणीत आला असणे, प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना (पाणलोट विकास) टप्पा-२ मध्ये केंद्र शासनाकडून राज्याला मिळालेल्या निधीमधून १ टक्काही रक्कम राज्याने खर्च केली नसल्यामुळे संपूर्ण रक्कम केंद्र सरकारला परत करण्याची नामुष्की राज्यावर आली असणे, शासकीय सेवकांच्या बदल्यांबाबतचा सुस्पष्ट कायदा असताना कृषी मंत्री यांनी वर्ग ३ कर्मचाऱ्यांच्या बदल्या संदर्भात स्वतंत्र आदेश काढणे, भरती व पदोन्नतीबाबत शासनाची मान्यता घेण्याचा तुघलकी आदेश काढला असणे, राष्ट्रीय कृषी विकास योजना, पीक विमा योजना, बाजार हस्तक्षेप योजना आणि मूल्य समर्थन योजना निधीसारख्या योजनांच्या तरतुदी सातत्याने कमी केल्या जात असल्यामुळे शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात लक्षणीय घट होऊन त्यांचा कृषी उत्पादनावरही विपरीत परिणाम होत असणे, पंतप्रधान कृषी सिंचन योजनेतून शेतकऱ्यांना तुषार आणि ठिबक सिंचनासाठी असलेले अनुदान वाटप अनेक शेतकऱ्यांना झालेले नसणे, "ग्रॉस डोमेस्टिक क्लायमेट रिस्क" या संस्थेने हवामान बदलाचा धोका असलेल्या देशातील प्रसिध्द केलेल्या १०० राज्यांच्या यादीत महाराष्ट्राचाही समावेश असणे, सदरहू धोका लक्षात घेऊन उपाययोजना सुचविण्यासाठी दोन्ही सभागृहाची एक संयुक्त समिती गठीत करण्याची आवश्यकता, महागाईचा सर्वाधिक फटका शेतकऱ्यांना बसला असून शेतीमालाचे दर घसरले असणे, खते, कीटकनाशके, तणनाशके, बियाणे यांच्या दरात सातत्याने वाढ होत असल्याने शेतकरी मेटाकुटीला आला असणे, ज्वारीवर मावा तसेच तुडतुडे (डेल्फसीड) रोगाचा प्रादुर्भाव झाला असणे,

तृणधान्याच्या प्रक्रिया उद्योगांना चालना देण्यासाठी धडक कार्यक्रम राबवून ठोस तरतूद करण्याची आवश्यकता, केंद्र, राज्याकडून सोयाबीन, कापूस, कांदा, द्राक्ष, हरभरा उत्पादकांची फसवणूक झाल्यामुळे शेतकरी रस्त्यावर आला असणे, सदरहू शेतकऱ्यांना दिलासा देण्याऐवजी सरकारकडून शेतकऱ्यांवर लाठीचार्ज करण्यात आला असणे, छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजनेत पात्र ठरुनही अद्याप हजारो शेतकरी लाभापासून वंचित राहिले असणे, सरकारच्या निष्क्रियतेमुळे पीक कर्ज देण्यासाठी बँक जाणीवपूर्वक विलंब करीत असून सिबील सक्ती अद्याप कायम असणे, प्रोत्साहन अनुदान योजनेचा लाभ हजारो शेतकऱ्यांना मिळाला नसणे, सहकारी संस्थांच्या नोंदणीत सरकारच्या हस्तक्षेपामुळे सहकारी संस्थांपुढे निर्माण झालेला प्रश्न, राज्यातील सहकारी साखर कारखान्यांना केंद्र सरकारच्या एनसीडीसी संस्थेकडून देण्यात येणाऱ्या कर्जामध्ये पक्षपातीपणा झाला असणे, सातबारा उताऱ्यावरील पीकपेरा नोंदी अभावी पालघर जिल्ह्यातील विक्रीअभावी पडून राहिलेल्या भात उत्पादकांना दिलासा देण्याची आवश्यकता, कांद्याचे दर सातत्याने घसरत असल्यामुळे कांदा उत्पादक हवालदिल झाला असणे, नाफेड मार्फत कांदा खरेदी निर्णय तातडीने घेण्याची आवश्यकता तसेच राज्यसरकारने स्वतःच्या तिजोरीतून भावांतर योजना सुरु करण्याची आवश्यकता, हमीभाव केंद्रावर धान विकणाऱ्या शेतकऱ्यांना दोन हेक्टरच्या मर्यादित प्रति हेक्टरी १५ हजार रुपये बोनस देण्याच्या हिवाळी अधिवेशनात केलेल्या घोषणा पूर्णपणे अपयशी ठरणे, महाराष्ट्र विद्युत वितरण महामंडळाकडून सातत्याने शेतकऱ्यांची वीज तोडली जात असणे, त्यामुळे शेतकऱ्यांमध्ये निर्माण झालेला असंतोष, तसेच ज्या गावांतून थकीत बिलाची रक्कम वसूल केली जाते त्या गावाच्या विकासकामांसाठी एकूण वसूल केलेल्या रकमेच्या ३० टक्के रक्कम विद्युत महामंडळाकडून देणे आवश्यक असताना त्याकडे होत असलेले दुर्लक्ष, तसेच साहित्यांचा होत असलेल्या अपुऱ्या पुरवठ्यामुळे वीज जोडणी साठी होत असलेला विलंब, सिंगल फेजची नागरीकांकडून मोठ्याप्रमाणात मागणी होत असून त्याकडे होत असलेले दुर्लक्ष, तसेच जुन्या डी.पी मुळे वारंवार वीज पुरवठा खंडीत होत असल्याने शेतकऱ्यांच्या पिकांचे होत असलेले नुकसान, अतिवृष्टीची मदतही अद्याप सर्व पात्र शेतकऱ्यांपर्यंत पोहोचली नसणे, तसेच अतिवृष्टीमुळे रस्ते व पुलांचे नुकसान झालेले असणे, तसेच जनावरांचा देखील मृत्यू झाला असणे, उक्त नुकसानीकडे शासनाचे दुर्लक्ष होत असून नागरीकांना अजून कोणतीही मदत मिळाली नसणे, केंद्र व राज्य शासनाच्या माध्यमातून

रोजगार हमी योजना राबविण्यासाठी कडक निर्णय घेण्यात आल्यामुळे रस्ते दुरुस्ती करण्याच्या कामामध्ये अडचणी येत असने, त्यामुळे उक्त योजनेतर्गत करण्यात येणाऱ्या कामांवर ग्रामसेवकांनी बहिष्कार घातला असणे, तसेच मनरेगा योजनेमध्ये महाराष्ट्र राज्य पिछाडीवर गेला असणे, याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(घ) (मंगळवार, दिनांक १४ मार्च, २०२३ व बुधवार, दिनांक १५ मार्च, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) –

सर्वश्री प्रविण दरेकर, विजय उर्फ भाई गिरकर, प्रसाद लाड, अॅड.निरंजन डावखरे, सर्वश्री रमेशदादा पाटील, श्रीकांत भारतीय, राजहंस सिंह, विप्लव बाजोरीया, प्रा.राम शिंदे, सर्वश्री महादेव जानकर, प्रविण दटके, श्रीमती उमा खापरे, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव –

"माहे जुलै, २०२२ नंतर मुंबई शहराच्या विकासाची नियोजनात्मक व कालबद्ध कामे हाती घेण्यात आली असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबई हे आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे शहर असून या शहराच्या नावलौकीकाला साजेसे असे ५०० पेक्षा अधिक सुशोभिकरणाचे प्रकल्प मुंबई महानगरपालिकेच्या माध्यमातून मुख्यमंत्री व उपमुख्यमंत्री महोदयांच्या नाविन्यमय कल्पकतेतून सुरु असणे, गेल्या अनेक वर्षांपासून मुंबई शहराला एसटीपी पासून दूर ठेवण्यात आले असताना मागील तीन महिन्यांमध्ये मुंबई शहरात ७ ठिकाणी एसटीपीच्या प्रकल्पांचे भूमिपूजन होऊन काम सुरु झाल्याचे निदर्शनास येणे, मुंबई शहरात मोठ्या प्रमाणावर रस्त्यात खडे की खड्यात रस्ते अशा प्रकारचे चित्र दिसत असून खडे बुजविणे व डांबरीकरणाकरिता मागील २५ वर्षात २१ हजार कोटी रुपयांपेक्षा जास्त रक्कम खर्च करण्यात येऊनही मुंबई शहराच्या रस्त्यांची प्रचंड दुरवस्था झाली असल्याने मुंबईकरांच्या मनामध्ये निर्माण झालेली उद्विग्नता, मागील ६ महिन्यांमध्ये विद्यमान शासनाने महानगरपालिकेला आदेश दिल्यानंतर मुंबई शहराच्या ४५० कि.मी.च्या रस्त्यांच्या कॉंक्रीटकरणेची ६ हजार कोटीपेक्षा जास्त रक्कमेची निविदा काढण्यात येऊन त्यासंदर्भातील वर्कऑर्डर्स निघाल्यानंतर संबंधित कामांचे भूमिपूजन पंतप्रधानांच्या हस्ते झाले असणे, मुंबई शहरात मोठ्या प्रमाणावर सन २०१४ ते २०१९ या कालावधीमध्ये सुमारे ३०० कि.मी.च्या मेट्रोचे काम सुरु होऊन मध्येच खोळंबल्याची बाब निदर्शनास येणे, आरे कारशेडच्या मुद्यामुळे मुंबईच्या मेट्रोच्या कामात विलंब

झाल्याने मेट्रो कारशेडच्या खर्चात १० हजार कोटी पेक्षा अधिक वाढ झाल्याचे आढळून येणे व परिणामी मेट्रोचे अपेक्षित ध्येय अद्यापही गाठता न येणे, मेट्रो २-ए आणि २-बी ची सेवा सुरु झाल्याने पश्चिम द्रुतगती मार्गावरील अंधेरी आणि दहिसरच्या मध्ये वाहतुक कोंडी कमी होऊन मुंबईकरांचा प्रवास सुकर झाल्याचे निदर्शनास येणे, विद्यमान शासनाने मेट्रो प्रकल्पांचे काम जलद गतीने सुरु केल्याने व सन २०२४ ते २०२६ या कालावधीत मेट्रो तसेच कोस्टल रोड प्रकल्प पूर्ण होण्याचे स्वप्न दृष्टीपथास आल्याने मुंबईकरांचे जीवनमान उंचावले असून मुंबईची तकदीर व तसबीर बदलली असल्याची बाब दिसून येणे, मुंबईतील कोळीवाडा आणि गावठाणाकरिता सिमांकन करून वेगळी विकास नियंत्रण नियमावली तयार करण्याची प्रक्रिया अद्यापही प्रलंबित राहिल्याने मुंबईतील कोळीवाडे व गावठाणांची झालेली दुरवस्था तातडीने विचारात घेण्याची आवश्यकता, मुंबईतील व रेल्वे स्थानकांच्या दोन्ही बाजूकडील झोपडीधारकांच्या पात्रता निश्चितीसाठी एक खिडकी व कालबद्ध स्थलांतरण योजना तयार करण्याची आवश्यकता, मुंबईतील उपकर प्राप्त जुन्या व मोडकळीस आलेल्या खाजगी इमारतींचा पुनर्विकास करण्याचे, तसेच एसआरए प्रकल्पबाधितांच्या न्यायप्रविष्ट प्रकरणांच्या संदर्भातील शासनाचे धोरण, मुंबई शहरात दिड लाख फेरीवाले पात्रताधारक असूनही त्यांना जागेचे वाटप करण्यात न आल्याने पदपथांवर ते व्यवसाय करीत असल्याचे निदर्शनास येणे, त्यांच्याकरिता मार्केट झोन निर्माण करण्याची आवश्यकता जेणेकरून, पदपथ मोकळे होऊन वाहतुक कोंडी होणार नाही, मागील २५ वर्षात मुंबई महानगरपालिकेच्या स्थायी समितीमार्फत किमान ३ लाख कोटीपेक्षा जास्त कामाच्या निविदा मंजूर होऊन त्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर भ्रष्टाचार झाल्याचे निदर्शनास येणे, कोविडच्या काळात वैद्यकीय साहित्य खरेदी-विक्रीच्या विभागात हजारो कोटींचा भ्रष्टाचार झाल्याची बाब निदर्शनास येणे, टॅब खरेदी, सफाई कामगार वसाहत पुनर्विकासाच्या आश्रय योजनेमध्ये १८०० कोटींचा भ्रष्टाचार झाल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबई महानगरपालिकेतर्गत मागील शासनाच्या काळात जिजामाता उद्यान प्राणी संग्रहालयांच्या आधुनिकीकरणाचा प्रकल्प, ९०० इलेक्ट्रीक बसेसची खरेदी यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर भ्रष्टाचार झाल्याचे निदर्शनास येणे, मुंबई व उपनगरात रिक्शा व खाजगी वाहनांचे पार्किंगकरिता बहूमजली वाहनतळे उभी करण्याची आवश्यकता, देशातील प्रदुषणग्रस्त शहरामध्ये मुंबईचा अग्रक्रम असल्याचे निदर्शनास आल्याने शहरातील नालेसफाई करण्याकरिता आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याची व

मुंबई आणि उपनगरातील कचऱ्याची वैज्ञानिक पद्धतीने विल्हेवाट लावण्याची योजना कार्यान्वित करण्याची आवश्यकता, मुंबईत गोवंडीतील डम्पिंग ग्राऊंड आणि जैववैद्यकीय कचऱ्यावरील प्रक्रिया प्रकल्पांमुळे गोवंडी, शिवाजीनगर, देवनार परिसरात मागील १० वर्षांत झालेला अंदाजे १,८७७ जणांचा मृत्यू, प्रदूषणामुळे मुंबईतील नागरिकांना मोठ्या प्रमाणावर होत असलेली क्षयरोगाची बाधा, पर्यावरण संतुलन राखण्यासाठी मोजता येईल अशा पॅरामिटरच्या (कॉन्टीटेटीव्ह गोल्सच्या) आधारावर पर्यावरण धोरण आखून कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, मुंबई व उपनगरातील महानगरपालिका, नगरपालिका क्षेत्रात भरावा लागणारा बिनशेतीकर रद्द करण्याची आवश्यकता, विद्यमान शासनाच्या काळात कायदा व सुव्यवस्थेमध्ये झालेली प्रचंड सुधारणा, त्यामुळे मुंबईकर मोकळा श्वास घेत असल्याची बाब निदर्शनास येणे, कॅगच्या लेखा परिक्षण अहवालातील वस्तुस्थितीदर्शक सत्यता मुंबईकरांपुढे येण्याची आवश्यकता, मुंबईमध्ये डबेवाला भवन व मराठी भाषा भवन तातडीने निर्माण करण्याची आवश्यकता, मुंबई महानगरपालिकेची मान्यता न घेता जवळपास १९४ अनधिकृत शाळा सुरू असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबई महानगरपालिकेंतर्गत मराठी शाळांची पटसंख्या दिवसेंदिवस कमी झाल्याची बाब निदर्शनास येत असल्याने मराठी शाळांना आधुनिकतेची व कौशल्य विकास अभ्यासक्रमाची जोड देऊन मराठी विद्यार्थी व पालकांना मराठी भाषेच्या शाळांकडे आकर्षित करण्याची आवश्यकता, मुंबईतील रुग्णालयांमध्ये मुंबईबाहेरून येणाऱ्या रुग्णांची संख्या अधिक असल्याने व अनेकांना अतिदक्षता विभागात ठेवून उपचार करण्याची गरज असल्याने तेवढ्या प्रमाणात व्हॅटीलेटर उपलब्ध नसल्याचे निदर्शनास येणे, मुंबईतील महानगरपालिका व सरकारी रुग्णालयात व्हॅटीलेटरची संख्या वाढविण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

नऊ : अर्धा-तास चर्चा – म.वि.प. नियम १२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) –

(१) **सर्वश्री सचिन अहिर, विलास पोतनीस, सुनिल शिंदे, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.**

"चुनाभट्टी (मुंबई) येथील टाटानगर इमारत वसाहतीमध्ये १२२ कुटुंबे २१ वर्षांपासून वास्तव्यास असणे, सदर ठिकाणची स्वदेशी मिल दिवाळखोरीत गेल्याने मिल बंद असणे, मिल बंद असल्याकारणामुळे टाटानगर इमारत वसाहतीची देखभाल, डागडुजी कामे बंद असणे, त्यामुळे जीर्ण झालेल्या

इमारतीवर मोठ्या प्रमाणावर झाडे-झुडूपे वाढून इमारतीची दुरवस्था झाली असणे, इमारतीवर वाढलेल्या झाडा-झुडूपांमुळे इमारतीचा भाग वारंवार कोसळत असणे, पावसाळयातही पावसाचे पाणी घरात येऊन इमारत परिसरात वारंवार शॉर्टसर्किट चे प्रकार होत असणे, याप्रकरणी तेथील रहिवाशांनी शासनाकडे अनेकदा तक्रारी करूनसुद्धा शासनाकडून दखल घेतली जात नसणे त्यामुळे दुरवस्थेतील सदर इमारत कोसळण्याची शक्यता निर्माण होऊन रहिवाशांच्या जीवितास धोका निर्माण झाला असणे, याबाबत शासनाने चौकशी करून टाटानगर इमारत वसाहतीची तात्काळ देखभाल, दुरुस्ती अथवा पुनर्बांधणी करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(२) **सर्वश्री विलास पोतनीस**, सुनिल शिंदे, अनिल परब, **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबई शहरात वाढत्या संसर्गजन्य साथीच्या आजारावरील उपचारासाठी रुग्णांना बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या १२० वर्षे जुन्या कस्तूरबा रुग्णालयावर अवलंबून राहावे लागत असणे, सन १८९२ मध्ये बांधलेल्या कस्तूरबा रुग्णालयात सर्व प्रकारच्या संसर्गजन्य आजारांवर उपचार देण्यासाठी स्वतंत्र कक्षाची व्यवस्था असणे, संसर्गजन्य आजार इतर रुग्णांना होऊ नये, याकरिता विशेषतः कस्तूरबा रुग्णालयाची निर्मिती करण्यात आलेली असणे, गत वर्षात कोरोना, स्वाईन फ्ल्यू, कावीळ, मलेरिया, कुष्ठरोग, कांजण्या, गोवर, क्षयरोग, अतिसार व इबोला यांसारख्या आजारांनी ग्रस्त रुग्णांवर कस्तूरबा रुग्णालयात प्रभावी उपचार करण्यात आले असणे, तसेच मुंबईसह राज्यात वाढत्या गोवर साथीत बाधित रुग्णांवर कस्तूरबा रुग्णालयाकडून चांगल्याप्रकारे उपचार करण्यात येणे, मुंबई शहराच्या वाढत्या लोकसंख्येमुळे मुंबई शहरातील वाढत्या संसर्गजन्य आजारावर उपचार करण्यासाठी स्वतंत्र रुग्णालय नसल्याने अनेक रुग्णांना कस्तूरबा रुग्णालयातच उपचारासाठी पाठविण्यात येणे, त्यामुळे कस्तूरबा रुग्णालयातील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांवर कामाचा ताण येत असणे, त्याकरीता मुंबईत साथीच्या आजारावर उपचार करण्यासाठी आणखी एक स्वतंत्र रुग्णालय उभारण्याची आवश्यकता असणे, तत्कालीन शासनाच्या काळात मुलुंड येथे विशेष रुग्णालय उभारण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन असणे, त्यामुळे मुंबई उपनगरात संसर्गजन्य आजारावर उपचार करण्यासाठी कस्तूरबा रुग्णालयाच्या धर्तीवर एक स्वतंत्र रुग्णालय उभारण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

विधान भवन,

मुंबई,

दिनांक : १५ मार्च, २०२३.

राजेन्द्र भागवत

प्रधान सचिव,

महाराष्ट्र विधानपरिषद.